

10

ICEBERG

COĞRAFYA

SORU BANKASI

MUSTAFA TOPAL

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

ÖSYM SORULARI

SORU SAYISI: 969

SORU ÇÖZÜM /
KONU ANLATIM VİDEOLU

ORTA
DÜZEY

Ön Söz

Neden ICEBERG?

ICEBERG; okyanuslarda deniz akıntıları ve rüzgârlarla sürüklenerek yüzen büyük buz kütesidir. ICEBERG'in suyun üzerinde bulunan %10'luk kısmını destekleyen ve görünmesini sağlayan, suyun altındaki görünmeyen %90'lık kısmıdır. Bu kitabı hazırlarken ICEBERG'in görünmeyen kısmının görünen kısmına olan bu katkısından biz de etkilendik.

Elinizdeki kitabı; görünen bir soru bankasından öteye taşıyarak konu eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak detaylı konu anlatım videoları, çözmekte zorlandığınız soru tiplerinin stratejilerini öğrenebileceğiniz çözüm videoları ve çıkmış sınav sorusu deneyimini yaşamanız için ÖSYM sınav soruları ile görünmeyen bir kısım oluşturduk.

Millî Eğitim Bakanlığının uygulamaya koyduğu yeni öğretim programlarına uymakla birlikte ÖSYM'nin son yıllarda sorduğu soruları inceleyerek hazırladığımız kitaplarımızla siz değerli öğrencilerimizin yükünü hafifleterek öğrenmenizi kolaylaştırmayı ve bunu kalıcı hâle getirmeyi amaçladık.

Uzman yazarımız tarafından büyük bir özveriyle hazırlanan **10. Sınıf ICEBERG Coğrafya Soru Bankası** kitabının sizlere yararlı olacağına ve başarı yolunda hızlı ilerlemenizi sağlayacağına gönülden inanıyoruz.

İhtiyaç duyduğunuz her an **Konu Anlatım ve Soru Çözüm Videolarıyla 7/24** yanınızdayız.

Başarılar ve verimli çalışmalar diliyoruz.

Yayın Yönetmeni
Eyüp Eğlence

Yazarın Sana Mesajı Var

Sevgili Öğrencim,

Elinizdeki bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığının **öğretim programına** ve **kazanımlarına uygun** olarak uzun ve titiz bir çalışma sonucunda hazırlanmıştır. Amacımız hem okul derslerine destek hem de üniversite sınavına hazırlıktır.

ICEBERG Soru Bankamız size bazı ayrıcalıklar sunuyor. Bunlar,

- Üniteleri özel derse uygun olarak birer seanslık dilimlere ayırdık. Bunlara “mikro konu” adını verdik.
- Kitapta özel derse uygun konular ile ilgili sorulara yer verdik. Soruları şekil, grafik ve diğer görsellerle zenginleştirdik.

10. Sınıf ICEBERG Coğrafya Soru Bankasını,

- **30 Mikro Konuya** bölerek hazırladım.
- **Konu Anlatım Videolarını** içeren karekodun olması, kitabımızın en önemli özelliklerinden biridir. Her mikro konunun girişinde konuyu detaylı anlatan konu anlatım videolarını izleyerek eksiklerinizi tamamlayabilirsiniz.

Testleri;

- **Mikro Konu Testleri**
- **Harita Testleri**
- **Bölüm Testleri**
- **Ünite Testleri**
- **Dönem Testleri**

şeklinde oluşturarak hem konu hem ünite hem de dönem konularına ayırarak öğrencilerimizin daha iyi öğrenmesini amaçladık. Ayrıca haritalı testlere yer vererek zayıf olan harita bilgilerimizi geliştirmeyi amaçladık.

Ünite sonlarına koyduğumuz ve o üniteyle ilgili haritalar, öğrencinin hem merakını giderecek hem de öğrenmesini sağlayacaktır. Sizden ricam bu haritalı testleri ve haritaları öğrenmeniz, çünkü önümüzdeki yıllarda, özellikle YKS sürecinde size ciddi kolaylıklar sunacaktır.

Başarılı, verimli sağlıklı bir yıl geçirmeniz dileğiyle...

Mustafa Topal

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: DOĞAL SİSTEMLER ..... 7 - 118

BÖLÜM 1: DÜNYA'NIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ

1. Mikro Konu:	Dünya'nın İç Yapısı ve Levha Tektoniği	8
2. Mikro Konu:	Jeolojik Zamanlar ve Türkiye'nin Jeolojik Geçmişi	12
3. Mikro Konu:	İç Kuvvetler	14
4. Mikro Konu:	Kayaçlar ve Yer Şekilleri	18
5. Mikro Konu:	Türkiye'de İç Kuvvetler	22
6. Mikro Konu:	Dış Kuvvetler (Akarsuların Oluşturduğu Yeryüzü Şekilleri).....	24
7. Mikro Konu:	Dış Kuvvetler (Rüzgârların Oluşturduğu ve Karstik Arazilerde Oluşan Yeryüzü Şekilleri) 28	
8. Mikro Konu:	Dış Kuvvetler (Buzulların, Dalga ve Akıntıların Oluşturduğu Yeryüzü Şekilleri).....	32
9. Mikro Konu:	Dış Kuvvetler (Kıyı Tipleri)	36
10. Mikro Konu:	Dış Kuvvetler (Yeryüzü Şekillerinin Diğer Oluşum Süreçleri)	38
11. Mikro Konu:	Türkiye'de Dış Kuvvetler	40
12. Mikro Konu:	Türkiye'de Başlıca Yüzey Şekilleri	44
	Haritalı Test	48
	Bölüm Testi	52

BÖLÜM 2: SU KAYNAKLARI

13. Mikro Konu:	Dünyada Su Kaynakları	56
14. Mikro Konu:	Türkiye'de Su Kaynakları ve Suların Kullanımı	60
	Haritalı Test	64
	Bölüm Testi	66

BÖLÜM 3: TOPRAKLAR

15. Mikro Konu:	Dünyada Topraklar	68
16. Mikro Konu:	Türkiye'de Topraklar ve Toprakların Kullanımı	72
	Haritalı Test	76
	Bölüm Testi	78

BÖLÜM 4: BİTKİLER

17. Mikro Konu:	Dünyada Bitkiler	80
18. Mikro Konu:	Türkiye'de Bitkiler ve Bitkilerden Yararlanma	84
	Haritalı Test	88
	Bölüm Testi	90
	Dönem Testi	100
	Haritalar (Doğal Sistemlerle İlgili Haritalar)	104

ÜNİTE 2: BEŞERİ SİSTEMLER	119 - 170
BÖLÜM 1: NÜFUS	
19. Mikro Konu: Nüfusun Özellikleri ve Önemi	120
20. Mikro Konu: Dünyada Nüfusun Tarihsel Değişimi ve Dağılışı	124
21. Mikro Konu: Nüfus Piramitleri	128
Haritalı Test.....	132
Bölüm Testi	134
BÖLÜM 2: TÜRKİYE'DE NÜFUS	
22. Mikro Konu: Türkiye'de Nüfusun Değişimi, Dağılışı ve Yapısal Özellikleri.....	136
Haritalı Test.....	140
Bölüm Testi	142
BÖLÜM 3: GÖÇ	
23. Mikro Konu: Göç ve Göçlerin Nedenleri.....	144
24. Mikro Konu: Türkiye'deki Göçlerin Nedenleri, Sonuçları ve Mekânsal Etkileri.....	146
Haritalı Test.....	148
Bölüm Testi	150
BÖLÜM 4: EKONOMİK FAALİYETLER	
25. Mikro Konu: Ekonomik Faaliyetlerin Temel Özellikleri ile Gelişmişlik Düzeyi Arasındaki İlişki.....	152
Haritalı Test.....	154
Bölüm Testi	156
Haritalar (Beşerî Sistemlerle İlgili Haritalar).....	166
ÜNİTE 3: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER	171 - 184
BÖLÜM: DÜNYADA ULAŞIM	
26. Mikro Konu: Dünyada Ulaşım ve Ulaşım Sistemleri (Kara Yolu, Demir Yolu, Hava Yolu, Boru Hatları). 172	
27. Mikro Konu: Dünyada Ulaşım ve Ulaşım Sistemleri (Deniz Yolu ve Boğazlar - Kanallar).....	174
Haritalı Test.....	176
Bölüm Testi	178
Haritalar (Ulaşım İlgili Haritalar).....	184
ÜNİTE 4: ÇEVRE VE TOPLUM	185 - 205
BÖLÜM: AFETLER	
28. Mikro Konu: Afetlerin Genel Özellikleri ve Dağılışı	186
29. Mikro Konu: Türkiye'de Doğal Afetler.....	190
30. Mikro Konu: Afetlerden Korunma Yolları	192
Haritalı Test.....	194
Bölüm Testi	196
Dönem Testi.....	202
Haritalar (Afetlerle İlgili Haritalar).....	205
CEVAP ANAHTARI	206 - 208

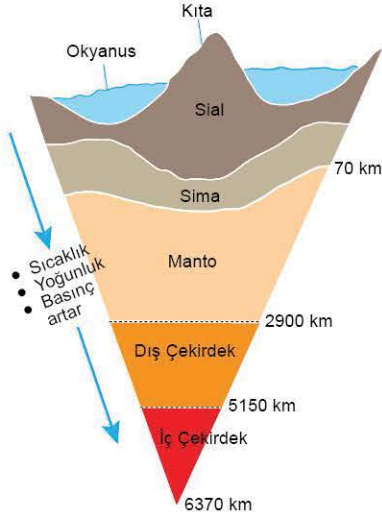
DOĞAL SİSTEMLER

- BÖLÜM 1: DÜNYA'NIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ
- BÖLÜM 2: SU KAYNAKLARI
- BÖLÜM 3: TOPRAKLAR
- BÖLÜM 4: BİTKİLER

1. Aşağıda Dünya'nın iç yapısı gösterilmiştir.

Verilen şekle bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Kalınlığı en fazla olan katman çekirdektir.
- B) Yerin merkezine doğru sıcaklık artar.
- C) Okyanus tabanlarında sial tabakası daha incedir.
- D) Dağlık alanlarda magma yeryüzüne daha zor çıkar.
- E) Sima ile mantonun sıcaklığı birbirine yakındır.

2. Yer kabuğunun günümüzdeki şeklini almasıyla ilgili en çok kabul gören görüş "Kıtaların Kayması Teorisi" denilen levha tektoniğidir. 1912 yılında Alman bilim adamı ----'in ileri sürdüğü teoriye göre, kıtalar önceleri tek parça hâlindeki "Pangea"nın parçalanması sonucu irili ufaklı plaka veya levhalara dönüşmüştür.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere aşağıdaki bilim insanlarından hangisi getirilmelidir?

- A) Alfred Wegener
- B) James Cook
- C) Kristof Kolomb
- D) Batlamyus
- E) Galileo Galilei

- 3.
- Kıtasal kabuk olarak bilinir.
  - Sıcaklığı en fazla olan katmandır.
  - İç kuvvetler gücünü buradan alır.
  - Manto ile iç çekirdek arasında bulunur.

Aşağıdaki yerin katmanlarından hangisiyle ilgili bir bilgi verilmemiştir?

- A) İç çekirdek
- B) Manto
- C) Sial
- D) Sima
- E) Dış çekirdek

4. Levha Tektoniği Kuramı'nı ilk ortaya atan Alfred Wegener'dir. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Alfred Wegener'in desteklediği görüşlerden biri olamaz?

- A) Levhalar daimi olarak hareket hâlinindedir.
- B) Farklı kıtaların kıyıları paralellik gösterebilir.
- C) Dünya'nın ilk zamanlarında levhalar tek parça hâlinindedir.
- D) Kıtasal levha ile okyanusal levhanın birbirine yaklaşması sıradağları oluşturur.
- E) Levha sınırları daha kalın olduklarından magmanın yeryüzüne çıkması zordur.

5. Öğretmen, öğrencilerine şu soruyu sormuştur: "Eylül 2019'da İstanbul'da meydana gelen 5,8 şiddetindeki depremin temel nedeni sizce nedir?"

Öğrencilerin bu soruya verdiği aşağıdaki cevaplardan hangisi doğrudur?

- A) **Görkem**: Çekirdek yapısının akışkan olması
- B) **Ersin**: Magmada konveksiyonel akıntılarının olması
- C) **Şevval**: Sial tabakasının İstanbul'da daha ince olması
- D) **Arda**: Denize kıyısının bulunması
- E) **Ece**: İstanbul'da yüzey şekillerinin sade olması

6. Aşağıda kıyıya paralel uzanmış bir dağ sırası gösterilmiştir.

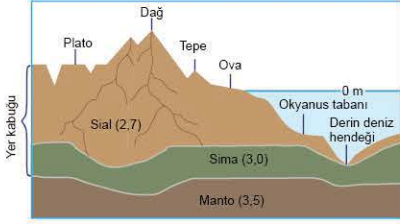

Verilen fotoğrafa bakıldığında hangi yerde sial tabakasının daha kalın olması beklenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

7. Aşağıdaki şekilde yer yapısı gösterilmiştir.

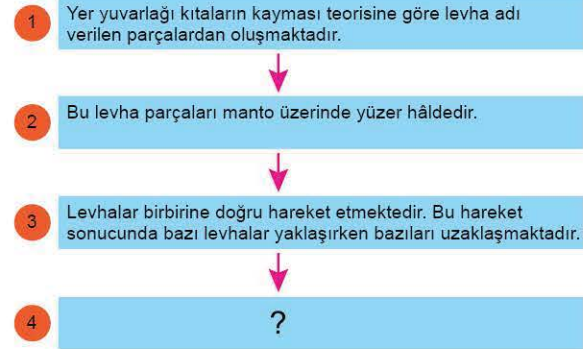
Yalnızca verilen şekle bakıldığında,

- I. Sial tabakası dağlık alanlarda daha kalındır.
- II. Mantonun kalınlığı simadan fazladır.
- III. Mantonun yoğunluğu sialden fazladır.
- IV. Okyanus tabanlarında magma yeryüzüne daha kolay çıkar.

hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III
D) II ve IV   E) I, III ve IV

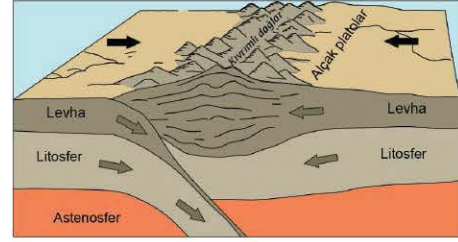
8. Aşağıdaki kavram haritasında yer yapısının oluşumuyla ilgili bir süreç verilmiştir.

Buna göre, kavram haritasında soru işareti (?) ile gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Birbirine yaklaşan levhalarda daha çok sıradağlar, uzaklaşan levhalarda ise okyanus çukurları oluşur.
- B) Bu levhaların görünür kısımlarına kıta adı verilir.
- C) Çekirdek sıcaklık ve basınç fazlalığından dolayı katı hâtedir.
- D) Levhaların yüksek kısımlarında sial tabakası daha kalındır.
- E) Manto içindeki konveksiyonel akıntılar levha hareketlerinin kaynağını oluşturur.

9. Aşağıda iki levhanın karşılaşması sonucunda oluşan kıvrımlı dağ şekli gösterilmiştir.

Aşağıdaki dağ sıralarından hangisi bu şekilde oluşan dağlardan biri değildir?

- A) Alp Dağları   B) Kayalık Dağları
C) Himalayalar   D) And Dağları
E) İskandinav Dağları

10. Yer yapısıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine bakılarak bilgi elde edilemez?

- A) Volkanik faaliyetlere   B) Deprem dalgalarına
C) İklim özelliklerine   D) Kayaç yapısına
E) Fay hatlarına

11. Coğrafya öğretmeni Mustafa Bey derse girdiği 10. sınıfta tahtaya aşağıdaki tabloyu çizmiştir.

		Doğru	Yanlış
I	Şili, Türkiye, Japonya gibi ülkeler levha sınırlarında yer alır.	✓	
II	Sıcak su kaynakları levha sınırlarında bulunur.		✓
III	Birbirine yaklaşan levhalarda sıradağlar meydana gelir.	✓	
IV	Sima ile sial, yer kabuğu olarak adlandırılır.		✓

Öğretmen sınıfa "Arkadaşlar, tabloda verilenlerin hangilerinde yanlışlık yapılmıştır?" diye soru yönelttiğinde öğrencilerin verdiği aşağıdaki cevaplardan hangisi doğrudur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. Rift; deniz altı sırtları boyunca kıta kütlelerinin ayrılması ile oluşan yarıklar ve kara üzerinde doğrultu atımlı faylar boyunca görülen yarıklardır.

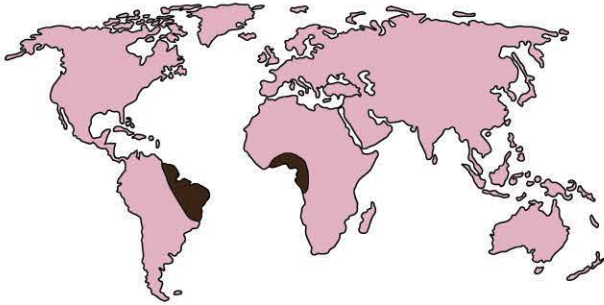
Buna göre, riftlerle ilgili olarak,

- I. Levha sınırlarında yer alır.
- II. Deprem riski yüksektir.
- III. Sıcaklık ortalaması yüksek bir iklime sahiptir.
- IV. Karstik kayaçlar yaygındır.

yargılarından hangileri kesin olarak söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

2. Aşağıdaki haritada aynı canlı türlerinin fosillerinin bulunduğu yerler gösterilmiştir.

Bu canlı türlerinin farklı yerlerde görülmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

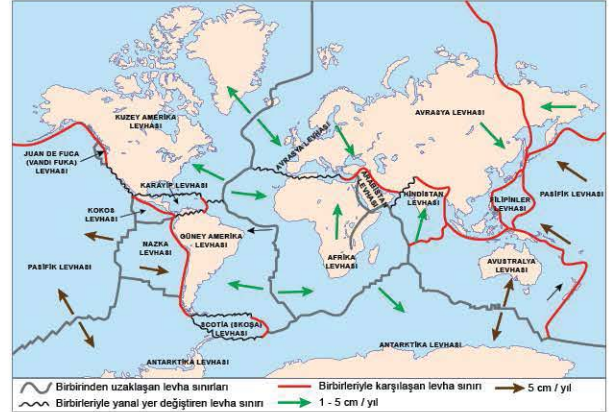
- A) Farklı levhalarda aynı iklim tiplerinin görülmesi
- B) Levhaların hareket hâlinde olması
- C) Canlıların farklı kıtalara göç etmesi
- D) Levhaların magma üzerinde katılması
- E) Levha kıyılarının birbirinin devamı olması

3. I. Dünya'nın toplam hacminin büyük bir kısmını oluşturur.
II. Üst kısmına astenosfer adı verilir.
III. Sial (granitik kabuk) ve sima (bazaltik kabuk) olmak üzere iki farklı katmandan oluşur.
IV. Yüksek oranda demir ve nikelde oluşur.

Yukarıdakilerden hangileri mantonun özellikleri arasında yer alır?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

4. Aşağıdaki haritada levhalar gösterilmiştir.

Verilen haritaya bakıldığında,

- I. Türkiye, Avrasya ile Arabistan levhaları arasında yer alır.
- II. Japonya ve ABD'nin levha sınırlarında toprakları bulunmaktadır.
- III. Afrika ile Hindistan birbirine yaklaşan levhalardır.
- IV. Endonezya'nın hem Avustralya hem de Hindistan levhalarında toprakları bulunmaktadır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

5. Levhaların hareket etmesiyle ilgili birçok kuram ileri sürülmüştür. Bu kuramların en bilineni, 1915 yılında Alfred Wegener (Alfred Wegener) tarafından ortaya atılan Kıtaların Kayması Kuramı'dır. Buna göre kıtalar, başlangıçta --I-- adı verilen tek kara parçasından oluşmaktaydı. Zaman içerisinde yer kabuğunun hareket etmesiyle bu kıta ikiye ayrıldı ve bu kıtalar arasına suların dolmasıyla da --II-- Denizi meydana gelmiştir.

Yukarıda verilen parçada boş bırakılan I ve II numaralı yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

I	II
A) Pantalassa	Pangea
B) Pangea	Tetis
C) Tetis	Lavrasya
D) Gondvana	Labrador
E) Manto	Manş

6. Aşağıda bazı canlı fosillerinin bulunduğu kıtalar gösterilmiştir.

Bu canlı fosillerinin farklı kıtalarda bulunması;

- I. mantoda konveksiyonel akıntılarının meydana geldiğini,
  - II. levhaların hareket hâlinde olduğunu,
  - III. kıtaların hepsinin aynı jeolojik zamanda oluştuğunu
- olaylarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

7. Aşağıdaki grafikte levha sınırlarında görülen özellikler verilmiştir.

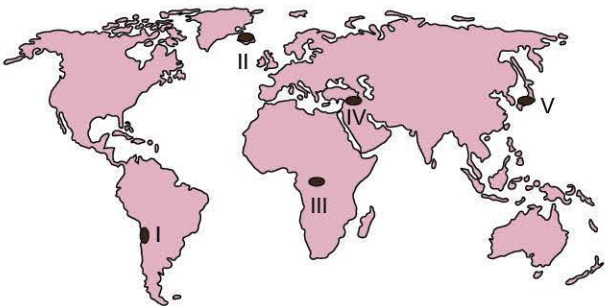
Levha Sınırlarında Görülen Özellikler

- I. Deprem faaliyetleri fazladır.
- II. Volkanik olaylar yaygındır.
- III. Karstik kayaçlar yaygın olarak görülür.
- IV. Fay hatları geçer.
- V. Sıcak su kaynakları yaygındır.

Aşağıdakilerden hangisinin bu grafikte yer almaması gerekir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

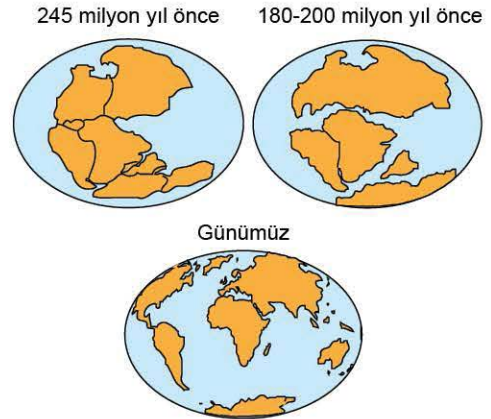
Bu yerlerden hangisi levha sınırlarında yer almaz?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Levhalar puzzle gibi bir bütünü parçalarıdır. Bu levhalar hareket hâlinde olup birbirine yaklaşan ve uzaklaşanlar vardır. Bu levhaların hareketleri sonucu iç kuvvetler meydana gelir. **Bu hareketlerin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Epirojenik hareketler
B) Orojenik hareketler
C) Mantodaki konveksiyonel akıntılar
D) Volkanik hareketler
E) Sıcak okyanus akıntıları

10. Aşağıda kıtaların bazı zaman dilimlerindeki konumları gösterilmiştir.

Verilen haritalara bakıldığında;

- I. levhaların bir zamanlar bitişik olduğu,
  - II. bazı levhaların birbirinden ayrıldığı,
  - III. tüm kıtalarda aynı canlıların yaşadığı
- bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

11. Yer yuvarlağının yapısıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yer kabuğunun yoğunluk, sıcaklık ve kalınlığı diğer katmanlardan daha azdır.
B) Okyanusal kabuk olarak da adlandırılan sima katmanının bileşiminde silisyum ve magnezyum elementleri çoğunlukta bulunmaktadır.
C) Yer kabuğunda meydana gelen tektonik kökenli olayların kaynağı mantodur.
D) Çekirdek iç ve dış çekirdek olmak üzere iki katmandan oluşur.
E) Sıcaklık değerleri, yerin derinliklerine doğru genel olarak her 200 metrede 1 °C artmaktadır.

1. Dünya'nın ilk oluşumundan günümüze kadar geçen süreyi 24 saat olarak düşündüğümüzde aşağıdakilerden hangisinin son 1 dakika içerisinde meydana geldiği söylenebilir?

- A) Dinozorlar ortaya çıkmıştır.
- B) İnsanoğlu yaratılmıştır.
- C) Petrol ve doğal gaz yatakları oluşmuştur.
- D) Alp kıvrımları oluşmuştur.
- E) Kıtaların çekirdek kısımları oluşmuştur.

2. Başlıca olaylar

- Alp kıvrımları oluşmuştur.
- Atlas ve Hint okyanusları belirmeye başlamıştır.
- Tuz, bor ve linyit yatakları oluşmuştur.

Yukarıda başlıca özellikleri verilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Prekambriyen
- B) Paleozoik
- C) Mesozoik
- D) Tersiyer
- E) Kuvaterner

3. Aşağıdaki tabloda bazı olaylar ve bu olayların meydana geldiği jeolojik zamanlar gösterilmiştir.

	Olaylar	Jeolojik zaman
I	İnsanların ortaya çıkması	Kuvaterner
II	Petrol yataklarının oluşması	Tersiyer
III	Taş kömürü yataklarının oluşması	Mesozoik
IV	İlk tek hücreli canlıların bulunması	Prekambriyen
V	Dinozorların ortaya çıkması	Paleozoik

Buna göre, hangi jeolojik zamanla ilgili verilen bilgiler hatalıdır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

4. Jeolojik yaşı fazla olan bölgelerde deprem ve volkanik faaliyetler pek görülmez.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisi bulunduğu kıtanın yaşlı arazilerinden değildir?

- A) Avrupa - İskandinav Yarımadası
- B) Asya - Sibirya Ovası
- C) Asya - Uzak Doğu adaları
- D) Kuzey Amerika - Kanada'nın iç kesimleri
- E) Güney Amerika - Amazon Havzası

5. I. Yer kabuğu parçalanarak kıtalar belirginleşmeye, Atlas Okyanusu açılmaya ---- zamanda başladı.
II. Kaledoniyen ve Hersinyen kıvrımları olarak bilinen kıvrımlı dağlar ile taş kömürü yatakları ---- zamanda oluşmuştur.
III. Epirojenik hareketlerin artması, İstanbul ile Çanakkale Boğazları'nın oluşması ve insanoğlunun yaratılması ---- zamanda meydana gelmiştir.

Yukarıda verilen maddelerdeki boşluklara aşağıda verilen jeolojik zamanlardan hangisi getirilirse doğru olur?

	I	II	III
A)	Mesozoyik	Paleozoyik	Kuvaterner
B)	Paleozoyik	Tersiyer	Mesozoyik
C)	Mesozoyik	Paleozoyik	Tersiyer
D)	Kuvaterner	Mesozoyik	Paleozoyik
E)	Prekambriyen	Kuaterner	Tersiyer

6. Bir araştırma ekibi masif (yaşlı) arazilerle ilgili araştırmalar yapmak için harita üzerinde bölge belirlemeye çalışmaktadır. Net olarak karar veremedikleri için ekip beşe ayrılarak farklı bölgelere gitmeye karar vermiştir.

Buna göre, aşağıdaki beş ekipten hangisinin daha az inceleme alanına sahip olacağı söylenebilir?

- A) I. ekip: İskandinav Yarımadası
- B) II. ekip: Sibirya
- C) III. ekip: İsviçre Alpleri
- D) IV. ekip: ABD Apalaş bölgesi
- E) V. ekip: Orta Doğu

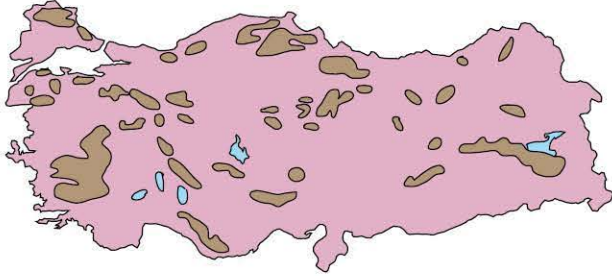

7. Türkiye'nin jeolojik geçmişine bakıldığında bütün jeolojik zamanlara ait arazilere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu topraklarda bahsedilen dönemlere ait önemli olayların yaşandığını söylemek mümkündür.

Buna göre, aşağıdaki olaylar ikiye sınıflandırıldığında hangisi farklı bir jeolojik zaman içerisinde meydana gelmiştir?

- A) Ege Denizi'nin oluşması
B) Boğazların oluşması
C) Toros Dağları'nın oluşması
D) Karadeniz Dağları'nın oluşması
E) Yıldız Dağları'nın oluşması

8. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki masif araziler gösterilmiştir.

Bu arazilerde aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Karstik kayaçların
B) Kıvrımlı dağların
C) Volkanik patlamaların
D) Verimli toprakların
E) Tektonik göllerin

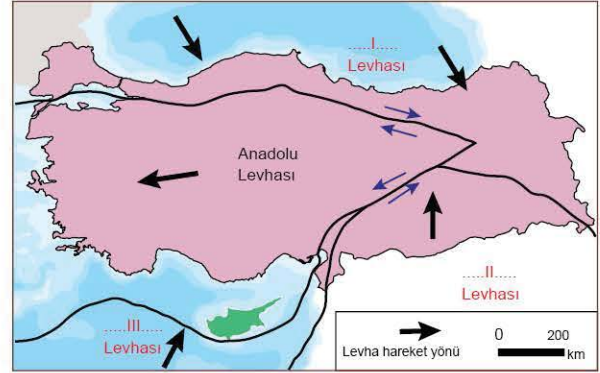
9. Türkiye'nin bugünkü yer şekilleri özelliklerini kazanmasında;

- I. Kuvaterner Dönemi'nde Anadolu Yarımadası'nın toptan yükselmesi,
II. Tersiyer Dönemi'nde Alp - Himalaya Orojenezine maruz kalması,
III. Paleozoyik Dönem'de Zonguldak'taki taş kömürü yataklarının oluşması,
IV. Mesozoyik'te yaşamış canlılara ait fosillerin Anadolu'da görülmesi

olaylarından hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Aşağıdaki haritada Anadolu Yarımadası'nı etkileyen levhalar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu levhalar aşağıdakilerden hangileri olabilir?

I	II	III
A) Avrasya	Arabistan	Hindistan
B) Arabistan	Avrasya	Afrika
C) Avrasya	Arabistan	Afrika
D) Arabistan	Hindistan	Afrika
E) Afrika	Afrika	Avrasya

11. I. Küresel iklim değişiklikleri
II. Yeni maden cevherlerinin bulunması
III. Dünyayı etkileyen tektonik hareketler
IV. Uluslararası düzeyde yaşanan göç hareketleri

Yukarıdakilerden hangileri jeolojik zamanların sınıflandırılmasında kullanılan kriterler arasında yer alır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

12. Aşağıdaki tabloda jeolojik zamanlar ile bu zamanların alt dönemleri gösterilmiştir.

Türkiye arazisi, verilen jeolojik dönemlerin hangilerinin de daha fazla şekillenmiştir?

- A) Kuvaterner - Tersiyer
B) Kuvaterner - Jura
C) Tersiyer - Kretase
D) Kretase - Permian
E) Permian - Karbonifer

1. III. zamanda Arabistan Levhası kuzeye doğru kayarak Doğu Avrupa Platformu ile karşılaşmış ülkemizdeki bazı sıradağları oluşturmuştur. Bu hareket günümüzde de devam etmektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu hareketlerin devam ettiğine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Akarsu aşındırmasının fazla olması
- B) Tektonik depremlerin görülmesi
- C) Taş kömürü yataklarının bulunması
- D) Doğuya doğru yükseltinin artması
- E) Dağların batıdan - doğuya doğru uzanması

2. Yer şekillerini oluşturan kuvvetlerin etki süresi bazen saniyeler sürerken bazen milyarlarca yıl sürmektedir.

Buna göre;

- depremler,
- kıta oluşumu,
- dağ oluşumu,
- volkanizma

olaylarından hangilerinin etki süresi en uzun ve en kısadır?

En uzun	En kısa
A) Depremler	Kıta oluşumu
B) Kıta oluşumu	Depremler
C) Dağ oluşumu	Volkanizma
D) Volkanizma	Depremler
E) Kıta oluşumu	Dağ oluşumu

3. Aşağıda yer şekillerinin oluşum süreçlerinden biri gösterilmiştir.

Bu oluşum şekli aşağıdaki hangi kavram ile açıklanabilir?

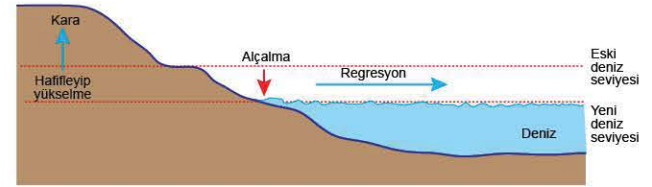
- A) Kıvrılma
- B) Kırılma
- C) Horst
- D) Graben
- E) Kıta oluşumu

4. İç kuvvetler, gücünü ve enerjisini yerin derinliklerinden yani mantodan alan kuvvetlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi gücünü mantodan almaz?

- A) Orojenez
- B) Depremler
- C) Volkanizma
- D) Akarsular
- E) Epirojenez

5. Aşağıdaki şekilde kıta oluşum hareketlerinden biri gösterilmiştir.

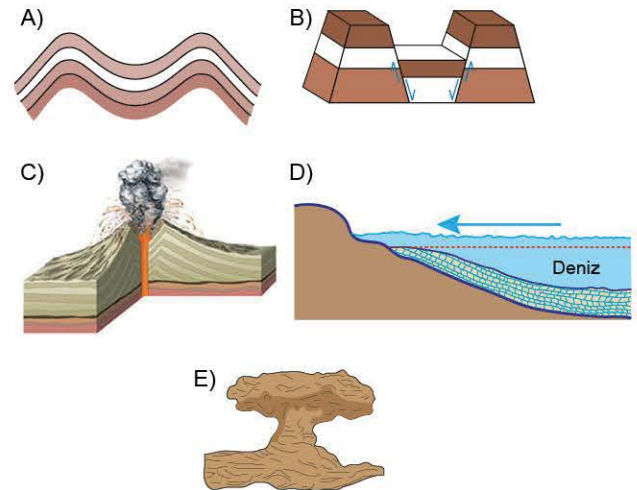

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Buzul kütlelerinin oluşması
- B) Kara kütlelerinin ağırlığının artması
- C) Yağış miktarının artması
- D) Volkanik patlamanın yaşanması
- E) Buzulların erimesi

6. Alp Orojenezini ülkemizdeki Karadeniz ve Akdeniz dağlarını da içine alan dağ oluşum hareketidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu dağların oluşum şeklini göstermektedir?

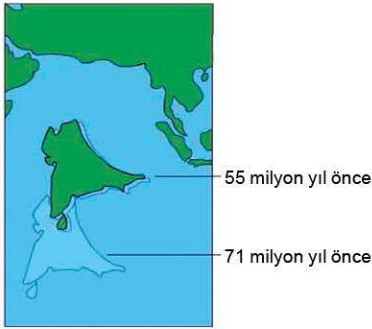

7. • Tabakaların yapısında bozulmalar vardır.
• Kıvrılma ve kırılmalar şeklinde gerçekleşir.
• Oluşum süreci binlerce yılı bulmaktadır.

Maddeler hâlinde özellikleri verilen iç kuvvet aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Epirojenez   B) Orojenez   C) Volkanizma
D) Seizma   E) Karstlaşma

8. Aşağıdaki şekilde karasal bir alanın 16 milyon yıl içindeki değişimi gösterilmiştir.

Karasal alanın bu şekilde yer değiştirmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orojenik hareketlerin meydana gelmesi
B) Dünyanın iç ısını kaybetmemesi
C) Volkanik faaliyetlerin etkisini yitirmesi
D) Depremlerin şiddetli olarak meydana gelmesi
E) Yer kabuğunun sial ve simadan oluşması

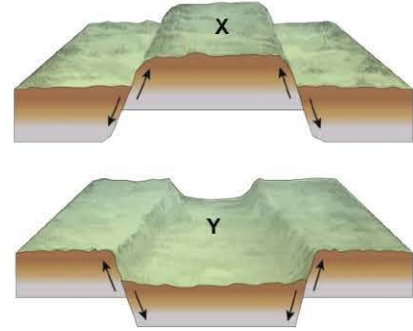
9. Aşağıda dağ oluşum şekillerinden biri gösterilmiştir.

Bu dağ oluşum şeklinin aşağıda verilen dağların hangisiyle bir ilgisi yoktur?

- A) Kayalık Dağları   B) And Dağları
C) İsviçre Alpleri   D) Fuji Dağı
E) Toroslar

10. Aşağıda dağ oluşum şekillerinden biri gösterilmiştir.

Buna göre, X ve Y ile gösterilen yer şekli aşağıdakilerden hangisi olabilir?

X	Y
A) Antiklinal	Senklinal
B) Antiklinal	Horst
C) Senklinal	Graben
D) Horst	Graben
E) Graben	Horst

11. Kara ve denizlerde düşey doğrultudaki alçalma yükselme hareketlerine epirojenez denir. Başka bir ifade ile yer kabuğunun geniş alanlı yaylanma hareketleridir. Bu hareketler neticesinde kıtasal alanlar meydana gelir.

Buna göre, aşağıdaki kavramlardan hangisi epirojenez hareketleri içinde yer almaz?

- A) İzostatik denge   B) Regresyon
C) Transgresyon   D) İzostazi
E) Seizma

12. (I) Yeryüzünde dış kuvvetler tarafından aşındırılan çeşitli maddeler, çukur yerlerde özellikle kıta kenarlarındaki denizlere yığılır. (II) Bu kesimlere jeosenklinal denir. (III) Deniz tabanlarında, kalınlıkları zamanla artan tortul tabakalar, levhaların birbirine yaklaşması sonucunda yan basınçların etkisiyle kıvrılır. (IV) Kıvrılan tabakalar yükselip deniz yüzeyinin üstüne çıkarak dağ oluşumunu gerçekleştirir. (V) Kıvrım dağlarının kubbe şeklinde yükselen kısmına senklinal, çukur kısmına ise antiklinal denir.

Yukarıdaki parçada verilen bilgilerden hangisinde bir hata yapıldığı söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

1. İç kuvvetler anlatılırken bazı kavramların bilinmesi gerekir. **Buna göre, aşağıda verilen iç kuvvet ve bu kuvvet içinde ele alınan kavramlardan hangisi yanlış eşleştirilmiştir?**

- A) Orojenez / horst - graben
- B) Derinlik volkanizması / batolit - dayk - lakolit
- C) Epirojenez / izostatik denge - deniz ilerlemesi
- D) Volkanizma / senklinal - antiklinal
- E) Deprem / fay hattı

2. I. Doğu Karadeniz'de çentik vadilerin oluşması
II. Malezya'da krater gölünün bulunması
III. Şili'de tsunamilerin görülmesi
IV. Balkanlar'da karstik şekillerin görülmesi
V. Hollanda'nın her yıl yaklaşık 0,5 mm çökmesi
Yukarıdakilerden hangilerinin gerçekleşmesinde iç kuvvetlerin etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve V
- E) IV ve V

3. Dünyada Pasifik Ateş Çemberi denilen bölgede volkanik olaylar daha fazla yaşanmaktadır. **Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangilerinde volkanik patlamaların ve olayların daha fazla yaşandığı söylenebilir?**

- A) Moğolistan - Balkanlar
- B) Almanya - İskandinav Yarımadası
- C) Şili - Uzak Doğu Asya
- D) Norveç - Kuzey Afrika
- E) Avustralya - Orta Asya

4. Depremler, tektonik, volkanik ve çökme olmak üzere üçe ayrılır.

Buna göre,

- I. Etki alanları geniştir.
- II. Can ve mal kayıpları daha fazladır.
- III. Karstik arazilerde yaygındır.
- IV. Fay hatlarıyla paralellik gösterir.

hangileri tektonik depremlerin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Volkanik patlamalardan çıkan gaz ve kül miktarının gezegenin iklimi üzerinde hatırı sayılır etkisi vardır. Büyük patlamalar, iklim değişiklikleri ile bağlantılıdır. Bu durumun sonucunda meydana gelen sıcaklık düşüklüğüne volkanik kış adı verilir.

Buna göre, aşağıdaki olaylardan hangisinin volkanik kışa etkisinin daha fazla olması beklenir?

- A) İzlanda'da Eyyafyallayöküll Yanardağı'nın patlaması
- B) Türkiye'de Isparta'daki Gölcük Gölü'nün oluşması
- C) ABD'deki Yellowstone volkanının tekrar aktif hâle geçmesi
- D) Japonya'daki Fuji Dağı'nda krater gölünün oluşması
- E) Şili'de deniz altında volkanik gaz çıkışlarının olması

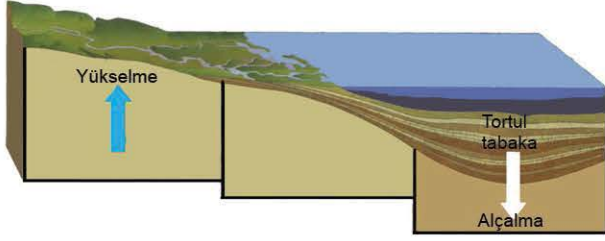
6. Yeryüzünün şekillenmesinde hem iç kuvvetler hem de dış kuvvetler etkili olmaktadır. İç kuvvetler gücünü mantodan alırken, dış kuvvetler Güneş'ten almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin gücünü manto-dan aldığı söylenemez?

- A) Mağara ve galeriler
- B) Depremler
- C) Kıta oluşumu
- D) Volkanik patlama
- E) Dağ oluşumu

7. Aşağıda kıta oluşum şekli gösterilmiştir.

Epirojenezin bu şekilde meydana gelmesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Büyük kütleli bir dağın oluşması
- B) Geniş buzul alanının erimesi
- C) Tortul tabakaların birikmesi
- D) Akarsuların biriktirme yapması
- E) Gelgitin meydana gelmesi

8. Aşağıda sönmüş bir volkan dağının üzerindeki göl gösterilmiştir.

Bu gölün yer aldığı çukur alan aşağıdaki hangi kavram ile açıklanır?

- A) Krater
- B) Tüf
- C) Volkan bombası
- D) Baca
- E) Batolit

9. Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda iç kuvvetlerin etkili olduğu söylenemez?

- A) İsviçre'deki Alp Dağları'nın
- B) Japonya'daki maar çukurunun
- C) Türkiye'deki Ağrı Dağı'nın
- D) ABD'deki Yellowstone gayzerinin
- E) Rusya'daki buzul alanlarının

10 ve 11. soruları verilen parçaya göre cevaplayınız.

Deprem, yer sarsıntısı veya zelzele, yer kabuğunda beklenmedik bir anda ortaya çıkan enerji sonucunda meydana gelen sismik dalgaların ve bu dalgaların yeryüzünü sarsması olayıdır. Sismik aktivite ile kastedilen meydana geldiği alandaki depremin frekansı, türü ve büyüklüğüdür. Depremler sismograf ile ölçülür. Bu olayları inceleyen bilim dalına da sismoloji denir. Depremin şiddeti magnitüd ölçeği ya da Richter ölçeği ile belirlenir. Bu ölçeğe göre 3 şiddeti ve altında olan şiddetteki depremler genelde hissedilmezken 7 ve üstü şiddetteki depremler yıkıcı olabilir. Sarsıntının şiddeti Mercalli şiddet ölçeği ile ölçülür. Depremin meydana geldiği noktanın derinliği de yıkım kuvvetinde etkilidir ve yeryüzüne yakın noktada gerçekleşen depremler daha çok hasar vermektedir.

Dünya yüzeyinde gerçekleşen depremler kendilerini bazen sallantı bazen de yer değiştirme şeklinde göstermektedir. Bazen yeryüzüne yakın bir noktada güçlü bir deprem gerçekleştiğinde gelgite sebep olabilir. Bu sarsıntılar ayrıca toprak kayması ve volkanik aktiviteleri de tetikleyebilir.

10. Depremlerle ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

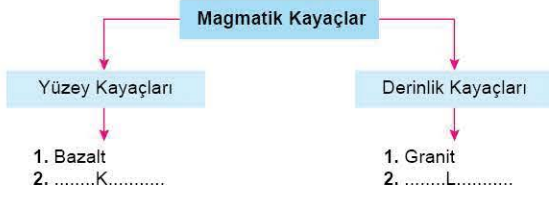
- A) Depremlerin beklenmedik şekilde ortaya çıktığı
- B) Deprem ölçeği olarak magnitüdün kullanılması
- C) Depremlerin sismograf ile ölçülmesi
- D) Depremlerin oluşmasında volkanik aktivitelerin de etkili olduğu
- E) Depremlerin gelgite neden olduğu

11. Parçaya göre depremin şiddetli olmasında aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkilidir?

- A) Depremin süresinin kısa olması
- B) Depremin yeryüzüne yakın olması
- C) Depremlerin magnitüd ölçeğine göre 6 büyüklüğünde olması
- D) Fayların doğrultu atımlı şeklinde olması
- E) Depremin okyanus tabanında meydana gelmesi

1. Aşağıdaki kavram haritasında magmatik kayaçlar gösterilmiştir.

Kavram haritasında verilen K ve L yerlerine aşağıdaki kayaçlardan hangileri getirilebilir?

K	L
A) Tüf	Siyenit
B) Andezit	Tüf
C) Gabro	Kum taşı
D) Kil taşı	Kalker
E) Mermer	Kömür

2. Yeryüzündeki yüksek kabartıların önemli bir kısmı katılma kayaçlardan oluşmaktadır. Volkanik dağlar bu tür kabartıların başlıca örneğidir.

Buna göre, aşağıdaki dağlardan hangileri bu duruma örnek verilebilir?

- A) Kaçkar Dağları B) Ağrı Dağı
C) Toros Dağları D) Buzul Dağı
E) Bozdağlar

3. Magma çatlak ve kırıklar boyunca yeryüzüne yükselirken bazen en üstteki tabakaların direncini kıramaz ve yüzeye yakın yerlerde yavaş yavaş soğuyarak katılaşır. Bu şekilde oluşan kayaçlara ---- örnektir.

Verilen paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) jips B) tebeşir C) gabro
D) gnays E) tüf

4. Aşağıdaki görselde derinlik kayaçlarının üst kısmının erozyonla aşınması sonucu oluşan bloklar şeklindeki yer şekli gösterilmiştir.

Bu yer şekli aşağıdaki kavramlardan hangisiyle tanımlanır?

- A) Peribacaları B) Karstik arazi
C) Kırgıbayır D) Tor topoğrafyası
E) Traverten

5. Tortul kayaçların özellikleri arasında;

- I. dış kuvvetler tarafından oluşturulması,
II. bünyelerinde fosil barındırması,
III. oluşumlarında yüksek ısı ve basıncın etkili olması,
IV. volkanik arazilerde yaygın olarak görülmesi

hangilerinin yer alması beklenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. • Tortul kayaçlar içinde fosiller bulunabilir.
• Ülkemizde dış püskürük kayaçlar görülmez.
• Granitin başkalaşmasıyla gnays oluşur.
• Tor topoğrafyası kalker taşlarının aşınmasıyla oluşur.
• Kum taşı, mercan ve granit fiziksel tortul taşlar içinde yer almaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerin sırasıyla doğru (D) - yanlış (Y) şeklindeki sınıflandırılması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) D - Y - D - Y - Y B) D - D - D - Y - Y
C) D - Y - Y - D - Y D) Y - D - D - Y - D
E) Y - Y - D - D - D

7. Aşağıda kayaç cinsi ve bu kayaçların bulunduğu bölgelerde oluşan yer şekilleri gösterilmiştir.

- I. İç püskürük kayaçlar → Obruk
- II. Dış püskürük kayaçlar → Peribacaları
- III. Organik tortul kayaçlar → Yer altı mağarası
- IV. Kimyasal tortul kayaçlar → Lapyra

Yapılan bu eşleştirmelerden hangileri **yanlıştır**?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. • Erciyes (Türkiye)
• Etna (İtalya)
• Fuji (Japonya)
• Hekla (İzlanda)

Yukarıda verilen yer şekillerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bünyelerinde fosil barındırmaları
B) Aynı kıta üzerinde yer almaları
C) Dış kuvvetler tarafından oluşturulmaları
D) Dış püskürük kayaçların etkisiyle oluşmaları
E) Aktif yanardağlar olmaları

9. I. Canlı kalıntılarının taşlaşmasıyla oluşur ve fosil içerirler.
II. Yüksek oranda çözünmüş madde içeren sularla bu materyallerin çökmesiyle oluşur.

Bazı özellikleri verilen bu kayaçlar aşağıdakilerden hangileri olabilir?

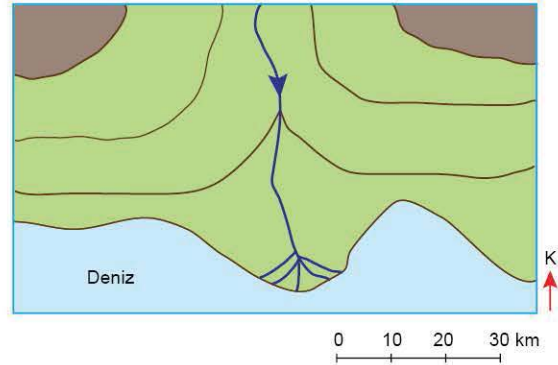
I	II
A) Mermer	Kömür
B) Jips	Kaya tuzu
C) Mercan	Kalker
D) Elmas	Kuarsit
E) Granit	Çakıl taşı

10. Başkalaşım kayaçları, sert bir yapıya sahiptir. Bunlardan mermer, ilk çağlardan beri çeşitli amaçlarla kullanılmıştır. Günümüzde bu kayacın en çok kullanıldığı alanlar arasında ---- gelmektedir.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle **yanlış** tamamlanmış olur?

- A) inşaat   B) süs eşyası yapımı
C) heykel yapımı   D) makine yapımı
E) mutfak eşyası yapımı

11. Adana kenti Çukurova deltası üzerinde kurulmuştur ve delta ovaları aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi oluşmaktadır.

Buna göre, Adana'da aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin daha yaygın bulunması beklenir?

- A) Organik tortul taşlar
B) Başkalaşım kayaçları
C) Fiziksel tortul kayaçlar
D) Derinlik taşları
E) Yüzey taşları

ÖSYM Sorusu / 2020 TYT

12. Suda kolay çözünen kayaçların bulunduğu yerlerde çözünme sonucunda çeşitli büyüklüklerde çanaklar oluşmaktadır. Obruk, dolin, uvala ve polye bu tür çanakların başlıcalarıdır. Zamanla bu çanakların sularla dolması sonucunda meydana gelen göllere ise karstik göller denilmektedir.

Bu göllerin aşağıdaki kayaç türlerinin hangisinin yaygın olduğu alanlarda daha fazla oluşması beklenir?

- A) Kireç taşı   B) Bazalt   C) Granit
D) Şist   E) Çakıl taşı

1. Derinlik ile yüzey kayaçlarının ortak özellikleri arasında;
 I. çabuk soğuduklarından kristalli yapıda olmaları,
 II. volkanizma sonucu oluşmaları,
 III. içlerinde canlı kalıntıları barındırmaları,
 IV. buldukları bölgede değerli madenlerin fazla olması
hangilerinin yer alması beklenir?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
 D) II ve IV   E) III ve IV

2. Araştırma yapılan sahada bazalt, volkan camı ve tuf gibi kayaçlar yaygın olarak bulunmaktadır.
Bu bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bölgede volkanik faaliyetler etkili olmuştur.
 B) Bölgenin ortalama yükseltisi fazladır.
 C) Fosil kalıntılar yer alır.
 D) Bölgede kayaçların sertlik derecesi fazladır.
 E) Bölge epirojenez sonucu toptan yükselmiştir.

3. Arkadaşının telefonuna bakan Ali aşağıdaki fotoğrafı görmüştür.

Fotoğrafa bakan Ali bu bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisini söylerse doğru olur?

A) Bölgede kimyasal tortul kayaçlar yaygın olarak bulunmaktadır.
 B) Bölgede tor topoğrafyası görülür.
 C) Yer şekillerinin oluşmasında buzullar etkili olmuştur.
 D) Kuesta ana yer şekli yapısını oluşturur.
 E) Bölgede volkanik patlamalar sıkça görülebilir.

4. I. Başkalaşım kayaçları yüksek ısı ve basınç etkisiyle oluşur.
 II. Tortul kayaçlar tabakalı yapı gösterirler.
 III. Püskürük kayaçlar Afrika kıtasında daha yaygındır.

Yukarıda verilen ifadelerin doğru (D), yanlış (Y) şeklindeki eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	D	D	D
B)	D	Y	Y
C)	Y	D	D
D)	Y	Y	D
E)	D	D	Y

5. Aşağıda bazı kayaçların metamorfizmadan önceki ve sonraki halleri verilmiştir.

Kil taşı

.....K.....

.....L.....

Mermer

Yukarıda verilen fotoğrafların altına aşağıdaki kayaçlardan hangileri getirilebilir?

	K	L
A)	Gnays	Granit
B)	Andezit	Tebeşir
C)	Elmas	Mikaşist
D)	Şist	Kalker
E)	Petrol	Konglomera

6. Aşağıdaki kayaçlardan hangisi farklı bir grupta yer alır?

A) Bazalt   B) Tuf   C) Mermer
 D) Granit   E) Diyorit

7. Aşağıdaki tabloda bazı kayaçlar ve bu kayaçların yer aldığı gruplar gösterilirken bir hata yapılmıştır.

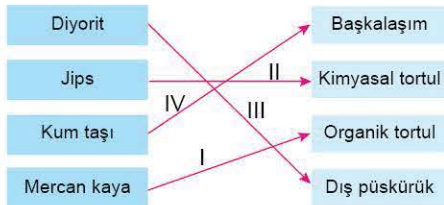
Kayaçlar	Kayaç Türü		
	İç püskürük	Kimyasal tortul	Başkalaşım
Gabro	✓		
Kaya tuzu		✓	
Siyenit		✓	
Kuarsit			✓

Tabloda verilen kayaçlardan hangilerinde hata yapıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız Gabro
B) Yalnız Siyenit
C) Gabro - Kaya tuzu
D) Kaya tuzu - Siyenit
E) Siyenit - Kuarsit
8. Bitki ve hayvan birikimleri sonucu oluştuğu için fosil bakımından en zengin olan kayaç türleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Turba
B) Linyit
C) Antrasit
D) Granit
E) Taş kömürü

9. Aşağıdaki tabloda bazı kayaçların ait olduğu türler eşleştirilmek istenmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Kurak ve yarı kurak sahalarda rüzgârların kayaçları şekillendirici etkisi daha fazladır.

Buna göre, verilen dünya haritasındaki hangi bölgede kayaçlar rüzgârlar tarafından daha fazla şekillendirilir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. Birçok yer şeklinin oluşmasında kayaç cinsi önemlidir. Buna göre, aşağıda verilen yer şekillerinden hangisi kalker ve jips gibi kayaçların olduğu yerlerde daha yaygındır?

- A) Skyer tipi kıyıları
B) Polye ovaları
C) Falez
D) Delta ovaları
E) Barkan

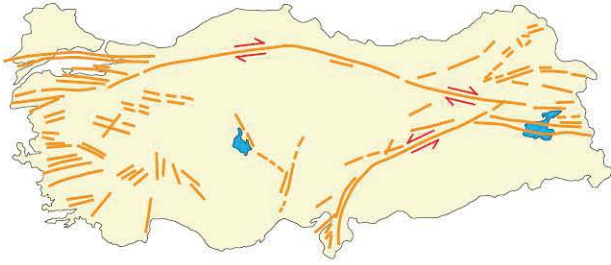
12. Tortul kayaçların en önemli özelliği ----
Verilen cümle aşağıdakilerden hangisiyle devam ettirilirse doğru olur?

- A) fosil barındırdığından genellikle nüfusun yoğun olduğu bölgelerde bulunmasıdır.
B) dış kuvvetler tarafından oluşturulduğundan bünyelerinde canlı kalıntıları yer almasıdır.
C) genç arazilerde bulunduğundan depremlerin dağılışıyla paralellik göstermesidir.
D) oluşumunun I. jeolojik zamana dayanmasıdır.
E) çekirdekten gelen lavların soğumasıyla oluşmasıdır.

1. Türkiye asıl oluşumunu Senozoik'de tamamlamıştır. Bu nedenle masif araziler ülkemizde nadir olarak görülmektedir. **Verilen bilgiye bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Ülkemizde deprem riski fazladır.
B) Ülkemiz taş kömürü yatakları bakımından zengindir.
C) Ülkemizde dağlar ana yer şekillerini oluşturur.
D) Ülkemizde rafting, kano gibi su sporları potansiyeli yüksektir.
E) Ülkemizde volkanik alanlar görülmektedir.

2. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki fay hatları gösterilmiştir.

Haritaya bakıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

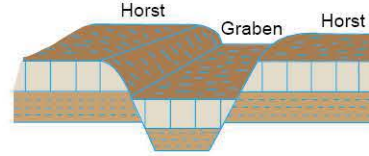
- A) Nüfusun yarıdan fazlası deprem riski yüksek yerlerde yaşamaktadır.
B) Karadeniz kıyıları deprem riskinin az olduğu yerler arasındadır.
C) 2023 Şubat ayında yaşanan Kahramanmaraş merkezli deprem Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde meydana gelmiştir.
D) Konya, Yozgat, Kırklareli gibi iller deprem riskinin az olduğu yerlerdir.
E) Dağların uzunluğu ile fay hatlarının uzunluğu farklılık göstermektedir.
3. Türkiye'nin bugünkü görünümünü kazanmasında III. zamandan itibaren yaşanan tektonik hareketler etkili olmuştur. **Türkiye'de aşağıdakilerden hangisinin var olmasında bu durumun doğrudan etkili olduğu söylenemez?**
- A) Jeotermal kaynakların yaygın olmasında
B) Deprem riskinin yüksek olmasında
C) Ortalama yükseltisinin fazla olmasında
D) Volkanik arazilerin yaygın olmasında
E) Kıyı ovalarının geniş yer tutmasında

4. Tersiyer, Anadolu'nun oldukça hareketli olduğu bir zamandır. Bu dönemde Afrika ve Avrasya levhalarının yaklaşması ülkemiz arazisinde kıvrım dağlarının oluşumuna neden olmuştur. --I-- ile --II-- Dağları bu dönemde meydana gelmiştir.

Verilen parçada boş bırakılan I ve II numaralı yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

I	II
A) Boz	Aydın
B) Karadeniz	Toros
C) Ağrı	Erciyes
D) Yıldız	Bey
E) Kaz	Tendürek

5. Aşağıda Türkiye'de orojenez sonucu meydana gelen bazı dağların oluşum şekli gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki dağlardan hangisinin oluşumu verilen şekildeki gibi değildir?

- A) Kaz Dağı   B) Yunt Dağı   C) Aydın Dağları
D) Karacadağ   E) Madra Dağı

6. Ülkemizdeki sıradağların oluşmasında;

- I. Arabistan,
II. Avrasya,
III. Nazka,
IV. Güney Amerika

levhalarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. "Doğu Karadeniz Dağları'nda araştırma yapan bir ekip 1500 metreye geldiklerinde balık fosillerine rastlamıştır." **Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

- A) Karadeniz'deki dalgaların çok yükseklere çıkmasıyla
B) Akarsu ağının sık olmasıyla
C) Dağların kıvrımlı şekilde oluşmasıyla
D) Deniz altındaki tortulların kıvrılıp yükselmesiyle
E) Dağların deniz altı volkanik olaylarından etkilenmesiyle

8. Türkiye'nin jeolojik yapısıyla ilgili;

- I. jeotermal kaynaklara,
- II. deprem faaliyetlerine,
- III. bitki örtüsüne,
- IV. taş kömürü yataklarına

hangilerine bakılarak yorum yapılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) III ve IV   E) I, II ve IV

9. Aşağıdaki haritada Batı Anadolu ve Ege Denizi kıyıları gösterilmiştir.

Haritaya bakıldığında Aydın şehri ile Bozdağ Milli Parkı'nın aşağıdaki yer şekillerinin hangileri üzerinde bulunduğu söylenebilir?

<u>Aydın Şehri</u>	<u>Bozdağ Milli Parkı</u>
A) Graben	Horst
B) Antiklinal	Senklinal
C) Horst	Graben
D) Senklinal	Antiklinal
E) Horst	Senklinal

10. • Bitlis'teki Nemrut Dağı'nın zirve kısmında Nemrut Kaldera Gölü bulunmaktadır.
• Nevşehir'in Ürgüp ve Göreme bölgesinde peribacaları yer almaktadır.
• Manisa'nın Kula ilçesinde bazalt örtüleri üzerinde dayklar görülmektedir.

Bu yer şekillerinin görülmesi aşağıdaki kuvvetlerden hangisinin etkili olduğunu göstermektedir?

- A) Volkanizma   B) Epirojenez   C) Orojenez
D) Faylanma   E) Seizma

11. Bazalt ve tuf gibi kayaların bulunduğu bölgelerde sel sularının etkisiyle peribacaları oluşur. Peribacalarının yaygın olduğu Nevşehir ve çevresindeki bu bölgelerde arazide küçük çaplı olarak maar çukurları da görülmektedir.

Bu yer şekillerinin görüldüğü bölge için aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Deprem faaliyetleri neticesinde bazı yer şekilleri ortaya çıkmıştır.
B) Epirojenez hareketleri sonucu Anadolu Yarımadası'nın yükselmesi peribacalarının oluşmasını kolaylaştırmıştır.
C) Anadolu Yarımadası'nda yaşanan volkanik faaliyetler bazı yer şekillerinin oluşması üzerinde doğrudan etkili olmuştur.
D) Orojenik hareketlere bağlı olarak oluşan kıvrımlı dağların alt kısımlarında tortul kayalar yaygın olarak bulunur.
E) Orta Anadolu'daki yağış azlığı bazı yer şekillerinin oluşmasında hızlandırıcı yönde etkide bulunmuştur.

12. I. Rize Dağları
II. Erciyes Dağı
III. Beydağları
IV. Aydın Dağları

Yukarıda verilen dağların hangileri orojenez sonucu kıvrımlanma ile oluşmuştur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

13. İzmir - Ankara yolu üzerinden izlenebilen Kula volkanik tepelerinin en büyükleri Sandal ve Kara Divlit'tir. Kula ilçe merkezinden başlayarak, Demirköprü Barajı'nın batısına kadar uzanan volkanik alan 600 - 700 metre yükseklikte bir yayla üzerindedir. Bu yayla, kuzeyde Gediz Nehri ve güneyde Alaşehir - Salihli grabeni ile sınırlanmıştır. Özellikle yaşlı konilerde kraterler daha iri olup daha genç konilerdeki kraterler nispeten küçüktür. Konileri lav, lapilli, cüruf ve çeşitli irilikteki volkan bombaları gibi piroklastikler oluşturmaktadır.

Yalnızca verilen parçaya bakıldığında;

- I. bölgede volkanizma ile birlikte orojenezin de etkili olduğu,
- II. bölgede volkanik hareketlere bağlı çukurların meydana geldiği,
- III. bölgenin volkanik patlamalar nedeniyle canlı yaşamı açısından tehlikeli olduğu

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
D) I ve II   E) II ve III

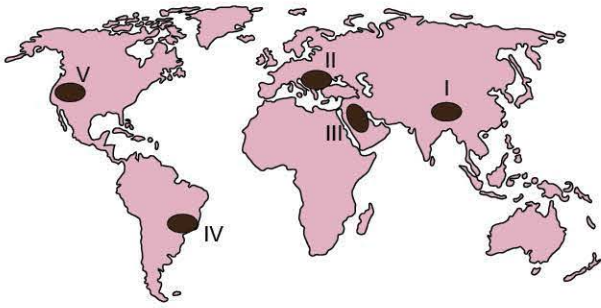

1. ----, bir akarsuyun saniyede aktığı su miktarıdır.
----, akarsu havzalarını birbirinden ayıran sınıra denir.
----, akarsuyun kaynağını aldığı bölgedir.
----, akarsuyun yatağının içine doğru yaptığı aşındırma faaliyetiştir.

Yukarıda akarsularla ilgili verilen açıklamalardaki boşluklara uygun kavram olarak aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Denge profili
B) Derine aşındırma
C) Yukarı çığır
D) Su bölümü çizgisi
E) Akarsu debisi

2. Aşağıdaki haritada beş farklı bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu bölgelerden hangisinde akarsu aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin etkili olmadığı söylenebilir?

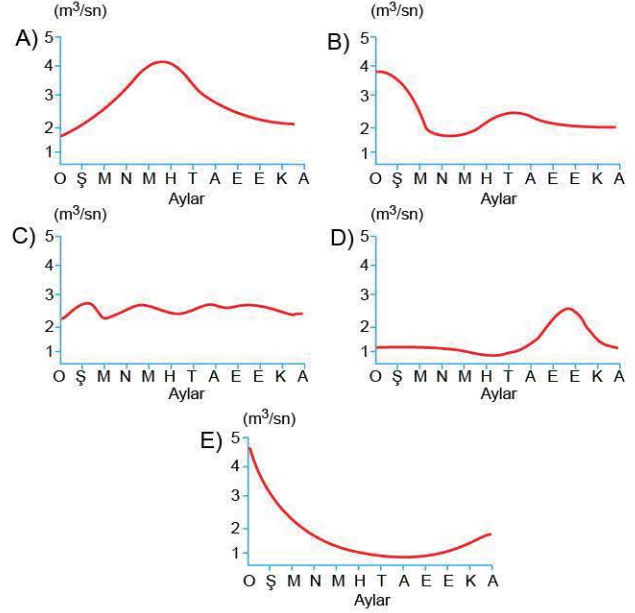
- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Bir akarsuyun debisi ile bölgenin yağış miktarı arasındaki bağlantıya akarsu katsayısı denir. Bölgeye düşen yağış miktarı ile akarsuyun debisi aynı ise akarsu katsayısı 1 olarak adlandırılır.

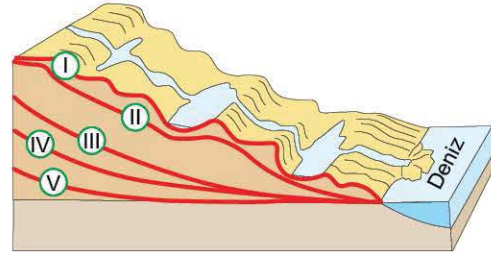
Buna göre, orta kuşakta ilkbahar mevsiminde akarsu katsayısı 1'den fazla olan bir akarsu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Akarsuyun havzası geniştir.
B) Akarsuyun boyu uzundur.
C) Akarsu biriktirme faaliyetlerini ilkbahar mevsiminde artırmaktadır.
D) Akarsu kar erimelerinden etkilenmiştir.
E) Akarsuyun ilbaharda yer altına sızması artmaktadır.

4. Kuzey yarı kürenin orta kuşağında yer alan aşağıdaki akarsulardan hangisinde kar erimelerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

5. Aşağıda bir akarsuyun denge profiline ulaşma aşamaları gösterilmiştir.

Bu aşamaların sırasıyla hangilerinde hidroelektrik enerji ve taşımacılık potansiyeli daha fazladır?

	Hidroelektrik	Taşımacılık
A)	II	III
B)	I	V
C)	III	II
D)	IV	I
E)	V	IV

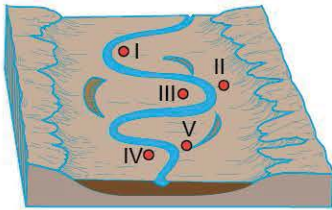

6. Aşağıda akarsuların faaliyetleri sonucunda oluşmuş yeryüzü şekilleri gösterilmiştir.
- Dev kazanı
  - Çentik vadi
  - Delta
  - Taban seviyesi ovası
  - Kırgıbayır
  - Birikinti konisi

Bu yeryüzü şekillerinin aşındırma ve biriktirme şeklindeki eşleştirmesi aşağıdakilerin hangisinde doğru yapılmıştır?

Aşındırma	Biriktirme
A) I - II - III	IV - V - VI
B) I - II - V	III - IV - VI
C) II - IV - VI	I - III - V
D) III - IV - V	I - II - VI
E) IV - V - VI	I - II - III

7. Menderes yaparak akan bir akarsuda yığınak denilen yerde biriktirme, çarpak denilen yerde ise aşındırma faaliyetleri daha fazladır. Aşağıda I'den V'e doğru akan bir akarsuyun yapmış olduğu şekil gösterilmiştir.

Buna göre, verilen şekildeki numaralı yerlerin hangilerinde akarsuyun daha fazla biriktirme yaptığı söylenebilir?

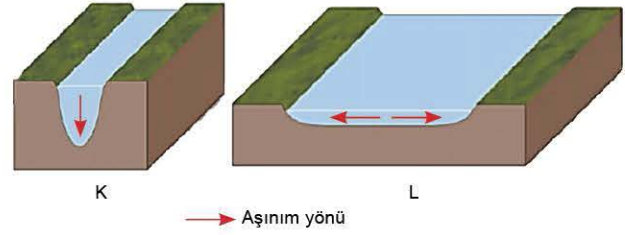
- A) I ve III
B) II ve IV
C) I, III ve IV
D) II, IV ve V
E) III, IV ve V

8. I. Eğim
II. Yağış miktarı
III. Kayaçların sertliği
IV. Havza genişliği

Yukarıdakilerden hangilerinin artması akarsuyun aşındırma gücünün de artmasına neden olur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Aşağıdaki şekillerde K ve L akarsularına ait aşınım doğrultuları gösterilmiştir.

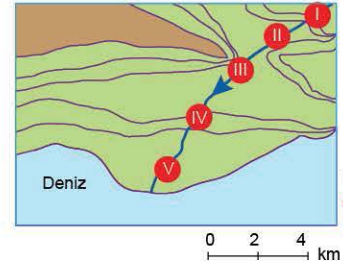
Buna göre, K ve L akarsularıyla ilgili olarak,

- K akarsuyunda eğim daha fazladır.
- L akarsuyunda yana aşındırma daha fazladır.
- K akarsuyu denge profiline daha yakındır.
- L akarsuyunun akımı düzenlidir.

özelliklerinden hangileri kesin olarak söylenemez?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. Aşağıdaki izohips haritasında bir akarsuyun aktığı bölge gösterilmiştir.

Haritaya bakıldığında kaç numaralı bölgede akarsuyun daha fazla menderes yapması beklenir?

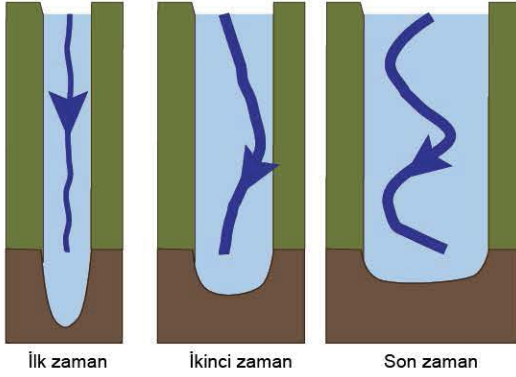
- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

ÖSYM Sorusu / 2023 TYT

11. I. Bitki örtülerinin zayıf olması
II. Nemli iklim bölgelerinde görülmeleri
III. Oluştukları kayacın dayanıklı olması
Yukarıdakilerden hangileri, oluşumlarında önemli akarsuların etkili olduğu ve üzerinde peribacası ile kırgıbayırların geliştiği alanların ortak özelliğidir?

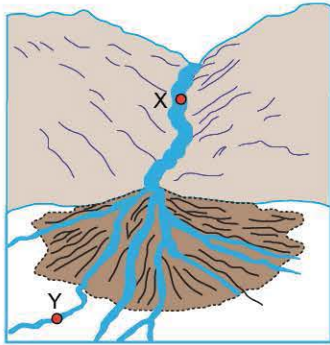
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

1. Aşağıdaki görselde bir akarsuyun üç farklı zamanda yatağının almış olduğu şekiller gösterilmiştir.

Bu akarsu ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

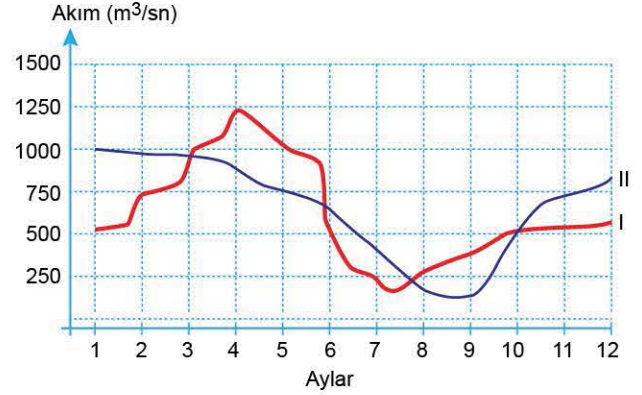
- A) Akarsuyun yatak eğimi azalmıştır.
 B) Akarsuyun aşındırma gücü azalmıştır.
 C) Akarsuyun akım miktarı artmıştır.
 D) Akarsuyun hidroelektrik enerji potansiyeli azalmıştır.
 E) Akarsuyun uzunluğu artmıştır.
2. Aşağıda bir akarsuyun oluşturduğu yer şekli gösterilmiştir.

Bu akarsu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Akarsu X bölgesinde daha çok aşındırma yapmaktadır.
 B) Akarsuyun akış hızı önce fazla sonra azdır.
 C) Akarsu çentik vadi ve birikinti konisi adlı yer şekillerini oluşturmuştur.
 D) Akarsuyun Y bölgesindeki rejimi daha düzenlidir.
 E) Akarsu eğiminin azaldığı yerde yan kollara ayrılmıştır.

3. Aşağıda güney yarım kürede yer alan iki akarsuya ait yıllık akım grafikleri verilmiştir.

Grafiğe bakılarak bu akarsularla ilgili olarak aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) İki akarsuyun da rejimi düzensizdir.
 B) II. akarsuyun akım miktarı kış mevsiminde artmıştır.
 C) İki akarsuyun da yıllık toplam akım miktarları birbirine yakındır.
 D) II. akarsuyun debisi eylül ayında kuruma seviyesine yaklaşmıştır.
 E) İki akarsuyun akım miktarları yılda 4 kere eşitlenmiştir.
4. Deniz seviyesine kadar aşındırma yapmış bir akarsuyun bulunduğu arazinin plato olması için öncelikle aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi gerekir?
- A) Arazide büyük bir depremin yaşanması
 B) Akarsu aşındırmasının devam etmesi
 C) Akarsuyun biriktirme yapmaya başlaması
 D) Arazinin toptan epirojenezle yükselmesi
 E) Arazide kırgıbayır ve peneplen şekillerinin oluşması
5. "Akarsularda eğimin arttığı yerlerde genellikle --I--, --II-- gibi yer şekilleri görülürken, eğimin azaldığı yerlerde --III--, --IV-- gibi yer şekilleri görülmektedir."

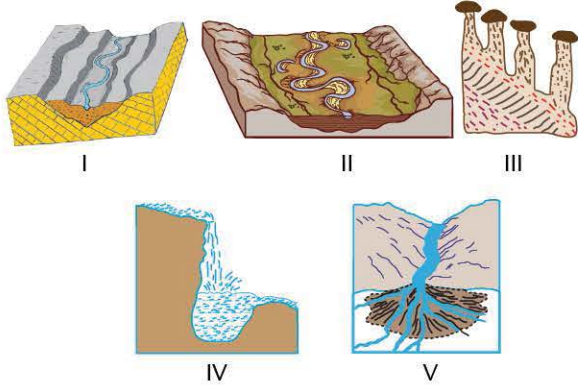
Yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

I - II	III - IV
A) peribacaları, dev kazanı	delta, dağ içi ovası
B) hörgüç kaya, çağlayan	boğaz vadi, haliç
C) dolin, çentik vadi	tombolo, delta
D) delta, taban seviyesi ovası	kanyon vadi, peribacası
E) moren, yatık yamaçlı vadi	menderes, sander ovası

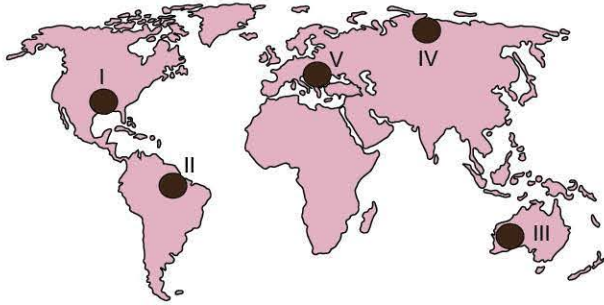
6. Aşağıda akarsuların oluşturduğu bazı yer şekilleri gösterilmiştir.

Yukarıda verilen yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda hem iç kuvvetler hem de akarsular etkili olmuştur?

- A) I ve III   B) II ve V   C) III ve IV
D) IV ve V   E) II, IV ve V

7. Orta kuşağın karasal bölgelerinde akarsu aşındırma ve biriktirme faaliyetleri daha fazladır.

Buna göre, haritadaki bölgelerin hangisinde akarsu aşındırma ve biriktirme faaliyetleri daha fazla görülür?

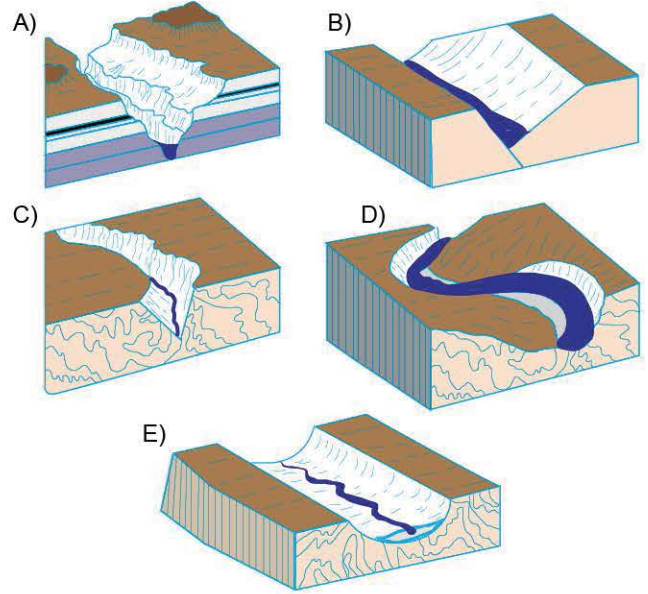
- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

8. Volkanik patlamanın yaşanmasıyla çevreye tüf ve bazalt taşları yayılmıştır. Hafif eğimli yamaçlarda sel suları ve akıntılar bu taşları oyarak ve bir kısmını aşındırarak mantar kayaya benzeyen bir şekil oluşturur. Bu tip yer şekillerinin oluşması için aynı zamanda bölgenin bitki örtüsü bakımından da fakir olması gerekir.

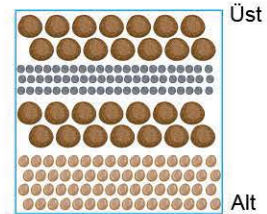
Paragrafta anlatılan yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Delta ovaları   B) Peneplen   C) Peribacası
D) Kanyon vadisi   E) Birikinti konisi

9. Aşağıdaki vadi tiplerinin hangisinde akarsuyun aşındırma gücü ve hidroelektrik potansiyeli daha fazladır?

10. Aşağıdaki biriktirme kesiti bir akarsuyun yıllık debisine göre yatağında biriken taşları göstermektedir.

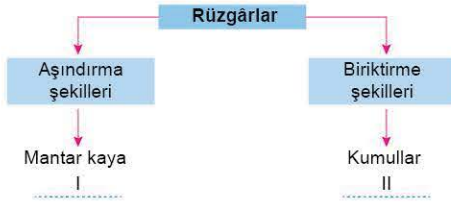

Buna göre, yukarıdaki gibi bir akarsuyun akımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Akarsu debisi iki defa yükselmiştir.
B) Akarsuyun rejimi düzenlidir.
C) Akarsu yağmur sularıyla beslenmektedir.
D) Akarsuyun taşıma kapasitesi her dönem fazladır.
E) Akarsu havzasında yağış rejimi düzenlidir.

1. Aşağıdaki grafikte rüzgârların oluşturduğu aşındırma ve biriktirme şekilleri gösterilmiştir.

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

I	II
A) Tafoni	Barkan
B) Hörgüç kaya	Şahit kaya
C) Dolin	Uvala
D) Lös	Moren
E) Yardang	Polye

2. Aşağıda rüzgâr faaliyetleri sonucunda oluşmuş bir yeryüzü şekli gösterilmiştir.

Bu yer şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Obruk   B) Dolin   C) Barkan
D) Mantar kaya   E) Yardang
3. **Rüzgâr şekillenmesinin etkili olduğu bölgelerin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?**
- A) Bitki örtüsünden yoksundur.
B) Fiziksel parçalanma fazladır.
C) Yıllık yağış miktarı azdır.
D) Toprak gevşek yapıdadır.
E) Toprak humus bakımından zengindir.

4. Aşağıdaki tabloda bazı yerlerde bulunan çöller gösterilmiştir.

Kuzey Afrika'da	→	Sahra Çölü
Avustralya'da	→	Gibson Çölü
Şili'de	→	Atacama Çölü

Bu tabloda verilen yerlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bitki örtüsü bakımından zengin olmaları
B) Deprem şiddetinin fazla olması
C) Kimyasal çözünmenin fazla olması
D) Rüzgâr şekillendirmelerinin fazla olması
E) Karstik şekillerin yaygın olması
5. Kireç taşı (kalker), jips (alçı taşı) ve kaya tuzu gibi kayalar suda kolayca çözünebilen kayalardır. Bu kayaların yaygın olduğu arazilere ---- arazi adı verilir. Bu kayalardan oluşan tabakaların dokusundaki sulara ise ---- sular denir. **Verilen parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

- A) killi   B) karstik   C) mineralli
D) humuslu   E) bazaltik

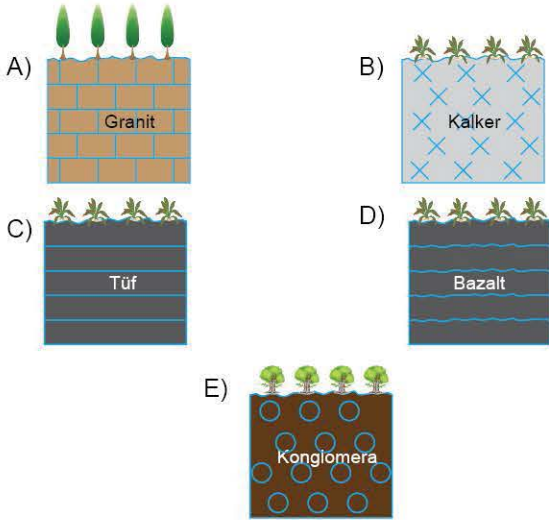
6. **Bir grup coğrafyacının dünyanın farklı bölgelerinde yaptığı araştırmalar neticesinde;**
- I. Kanada'da morenlerin görülmesi,
II. Libya'da barkanların yer alması,
III. Adriyatik Denizi kıyılarında polye ve uvalaların yer alması,
IV. Türkiye'deki Toroslar'da düden ve mağaraların görülmesi
- yapmış olduğu tespitlerden hangileri o bölgede karstik arazinin yaygın olarak görüldüğünü kanıtlar?**

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. I. Niagara Şelalesi
II. Damlataş Mağarası
III. Patagonya buzul dili
IV. Yellowstone travertenleri
Yukarıdaki yer şekillerinden hangilerinin oluşumunda aynı dış kuvvetin etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

8. Sadece ana kaya özellikleri göz önüne alındığında aşağıdaki kayalara sahip bölgelerin hangisinde lapa, dolin gibi yer şekillerinin daha yaygın olması beklenir?

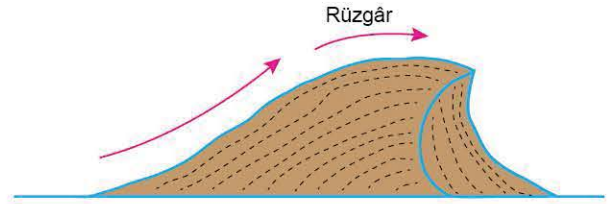
9. Aşağıdaki tabloda bazı dış kuvvetler ve oluşturduğu yer şekilleri verilmiştir.

Dış kuvvet		Oluşturduğu yer şekli	Oluşum şekli
Rüzgârlar	→	Barkan	Aşınım
Akarsular - I	→	Delta ovası	Birikim
Yer altı suları	→	Sarkıt - dikit	Birikim
Akarsular - II	→	Peribacaları	Aşınım
Karstlaşma	→	Obruk	Aşınım

Tablodaki bilgilere bakıldığında hangisinde yanlışlık yapıldığı söylenebilir?

A) Rüzgârlar   B) Akarsular - I
C) Yer altı suları   D) Akarsular - II
E) Karstlaşma

10. Aşağıda rüzgârların oluşturduğu şekillerden biri olan barkan gösterilmiştir.

Bu yer şeklinin görüldüğü bölgeyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yıllık toplam yağış miktarı azdır.
B) Fiziksel parçalanma şiddeti fazladır.
C) Günlük sıcaklık farkı fazladır.
D) Toprakta humus miktarı azdır.
E) Karstik araziler üzerinde görülür.

11. I. Drumlin
II. Sirk çukuru
III. Tekne vadi
IV. Barkan
V. Mantar kaya
VI. Tafoni

Yukarıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda bölgenin kurak olması etkilidir?

A) I ve II   B) II ve IV   C) I, III ve VI
D) II, IV ve V   E) IV, V ve VI

12. Bir kişi gittiği bölgede kanyon vadi, şelale ve yer altı mağaralarını görüyorsa, bu bölgeyle ilgili olarak;

- I. çözünebilen kayaların yaygın olduğu,
II. yer altı sularının etkin olduğu,
III. yağışlı bir iklim bölgesinde yer aldığı,
IV. yeryüzü şekillerinin sade olduğu
özelliklerinden hangileri söylenebilir?

A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

1. I. Yaşadığım yerde kayalar çözünabilen yapıdadır. Hatta yağmur sonrasında bile kayalardan kopan parçalar nedeniyle su bulanık akıyor.
II. Benim gittiğim yerde toprak gevşek yapıda. Gittiğim günün ertesi günü yağmur yağdı. Yerli halk "bu sene ilk defa yağmur yağdı" dediler.
III. Bu bölgede yer altı suları aşırı kullanıldığı için mağaraların tavan kısmı çökmektedir. Bu nedenle insanlar tarım yaparken tedirgin olmaktadır. Çünkü çok büyük çukurlar oluşabiliyor.

Bu kişilerin bahsettikleri yerlerde oluşabilecek yer şekilleri aşağıdakilerden hangileri olabilir?

I	II	III
A) Irmak adası	Delta	Mağara
B) Traverten	Fiyort	Lapya
C) Barkan	Lös	Vadi
D) Tafoni	Çentik vadi	Polye
E) Polye	Barkan	Obruk

2. **Ali Öğretmen:** "Rüzgârlar, Dünya'da daha çok çöl bölgelerinde etkili olmaktadır. Bu durumun nedeni sizce nedir?"

Orhan : Yağış azlığı

Mustafa : Bitki örtüsü

Ramazan : Kayaç yapısı

Yasemin : Jeolojik yapı

Hatice : Ekvator'a yakınlık

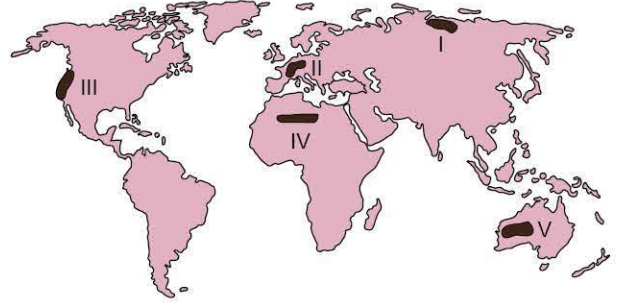
Hangi öğrencinin verdiği cevap temel neden olarak adlandırılabilir?

- A) Orhan   B) Mustafa   C) Ramazan
D) Yasemin   E) Hatice

3. **Aşağıdaki kutuların hangisinde karstik aşınım şekilleri bir arada verilmiştir?**

- A)
  - Lapya
  - Dolin
  - Polye
  - Sarkıt
- B)
  - Traverten
  - Polye
  - Mağara
  - Barkan
- C)
  - Moren
  - Tekne vadi
  - Şahittepe
  - Delta
- D)
  - Uvala
  - Düden
  - Lapya
  - Polye
- E)
  - Sarkıt
  - Dikit
  - Traverten
  - Kör vadi

4. Kurak ve yarı kurak bölgelerde rüzgârların şekillendirici etkisi daha fazladır.

Buna göre, haritada verilen kaç numaralı bölgelerde rüzgârların aşındırma ve biriktirme şekilleri daha fazla görülür?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve V   E) IV ve V

5. **Karstik aşındırma şekillerinin küçükten büyüğe doğru sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

- A) Lapya - uvala - dolin - polye
B) Lapya - dolin - uvala - polye
C) Dolin - lapya - uvala - polye
D) Dolin - uvala - polye - lapya
E) Uvala - polye - dolin - lapya

6. **Aşağıdaki yer şekillerinden hangisinin oluşumunda karstik süreçler de etkili olmuştur?**

- A) ABD Büyük Kanyon
B) Hırvatistan Dalmaçya kıyıları
C) Mısır Sina Çölü
D) Kanada sirk gölleri
E) Norveç fiyortları

7. Aşağıda bir yer şeklinin görseli verilmiştir.

Bu yer şeklinin oluşmasını;

- I. rüzgârlar,
- II. sel suları,
- III. dalgalar

dış kuvvetlerinden hangileri dolaylı olarak etkilemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

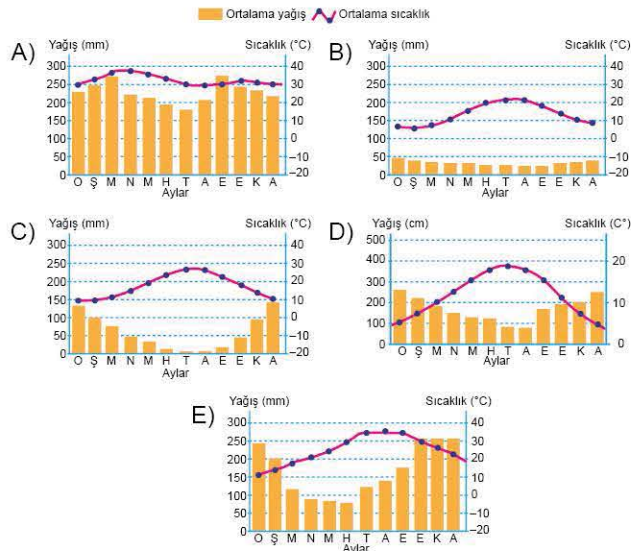
8. Rüzgârların aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin yaygın olduğu bir bölge ile ilgili olarak,

- I. Günlük veya yıllık sıcaklık farkı fazladır.
- II. Akarsuların şekillendirici etkisi fazladır.
- III. Topraktaki mekanik parçalanma fazladır.
- IV. Genel olarak deniz kenarında yer alır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Aşağıdaki iklim grafiklerinden hangisine sahip olan bölgede rüzgârların aşındırma ve biriktirme faaliyetlerinin daha fazla olduğu söylenebilir?

10. Aşağıda beş farklı bölgenin yıllık toplam yağış miktarı ile temmuz ve ocak ayı sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

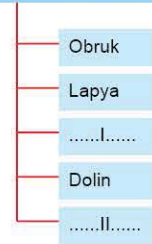
Bölgeler	Yıllık yağış miktarı (mm)	Temmuz ayı sıcaklık ortalaması (°C)	Ocak ayı sıcaklık ortalaması (°C)
I	2200	23	-2
II	650	21	5
III	220	17	30
IV	200	30	10
V	2000	27	31

Tablodaki bölgelerden hangisi hem güney yarımkürede yer alır hem de rüzgârların şekillendirici etkisi fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Aşağıdaki grafikte karstik arazilerde oluşan yeryüzü şekilleri gösterilmiştir.

Karstik Arazilerde Oluşan Yeryüzü Şekilleri

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

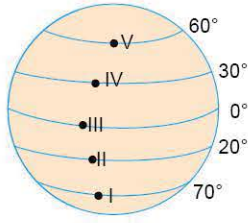
- I
- II
- A) Barkan
- B) Tafoni
- C) Uvala
- D) Mağara
- E) Hörgüç kaya
- Yardang
- Mantar kaya
- Traverten
- Kırgıbayır
- Mantar kaya

12. Barkan, mantar kaya gibi yeryüzü şekillerinin görüldüğü arazilerin aşağıdaki ülkelerin hangisinde daha fazla görülmesi beklenir?

- A) Brezilya
- B) Endonezya
- C) Nijerya
- D) Cezayir
- E) Norveç

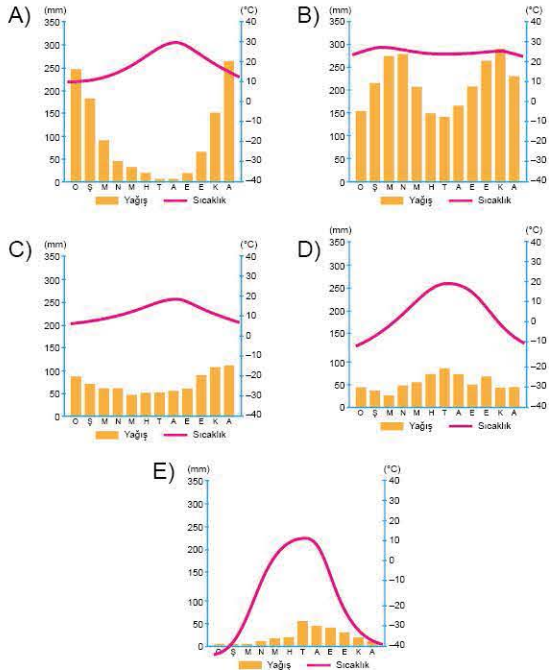
1. Aşağıdaki küre üzerinde farklı enlemlerde yer alan beş merkez gösterilmiştir.

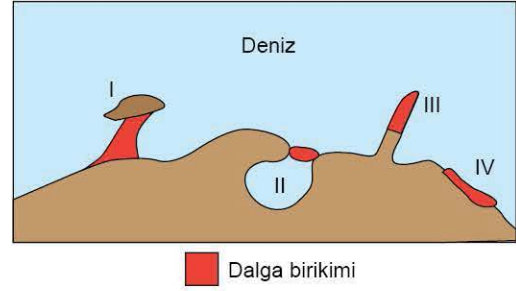
Yukarıdaki küre üzerinde numaralandırılan yerlerin hangisinde kalıcı kar sınırı daha düşüktür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki sıcaklık ve yağış grafiği verilen yerlerin hangisinde buzulların daha etkili olduğu söylenebilir?

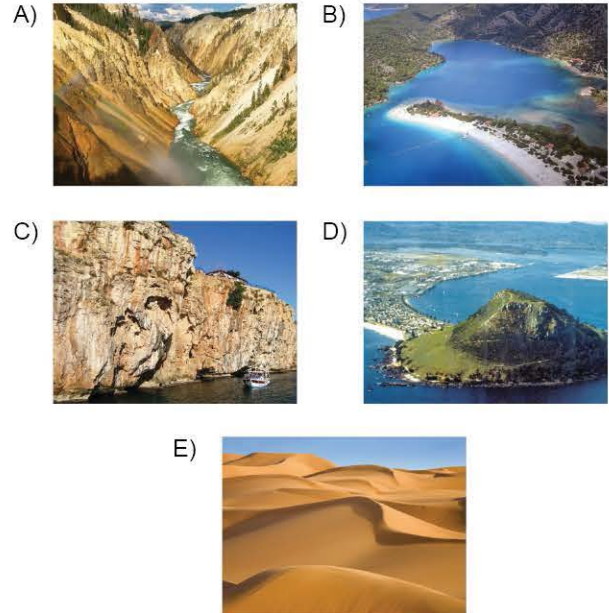
3. Aşağıdaki haritada bazı kıyı şekilleri gösterilmiştir.

Haritada gösterilen I, II, III ve IV numaralı yer şekilleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Tombolo	Lagün	Kıyı oku	Kumsal
B)	Lagün	Falez	Kıyı oku	Kumsal
C)	Falez	Kumsal	Tombolo	Lagün
D)	Kıyı oku	Lagün	Tombolo	Kumsal
E)	Kumsal	Tombolo	Falez	Kıyı oku

4. Aşağıdaki görsellerden hangisi dalga ve akıntılar sonucu oluşan falezleri göstermektedir?

5. Kıyılarının derinliği kıyı gerisindeki yer şekillerine bağlıdır ve kıyı derinliği de dalgaların etkisini belirler.

Buna göre,

- I. Kuzeybatı Avrupa kıyıları - Gelgit etkisi
- II. Şili kıyıları - Falezli kıyıları
- III. Güney Avrupa kıyıları - Haliçli kıyıları
- IV. ABD'nin batı kıyıları - Tombolo

verilen bölgelerdeki dalga faaliyetleri sonucu oluşan yer şekillerinden hangilerinin o bölgede gerçekleşmesi beklenmez?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Dalga ve akıntılarının meydana gelmesinde;

- I. rüzgârlar,
- II. gelgit etkisi,
- III. derinlik farkı,
- IV. kayaların sertlikleri

unsurlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

7. Aşağıdaki fotoğrafta Fethiye - Ölüdeniz gösterilmiştir.

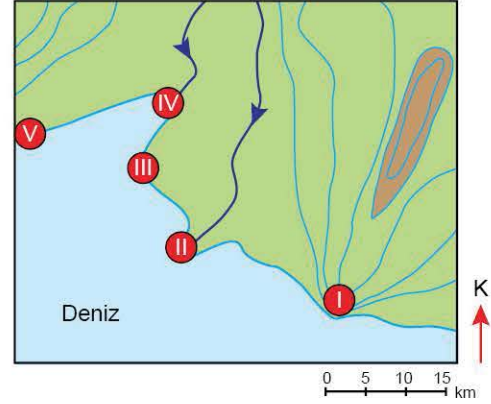

Bu yer şekli aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Seki   B) Tombolo   C) Falez
D) Lagün   E) Aşınım yüzeyi

8 ve 9. soruları aşağıdaki haritaya göre cevaplayınız.

Aşağıda bir bölgenin izohips yöntemiyle yapılmış haritası verilmiştir.

8. Haritada verilen bölgelerin hangisinde dalga aşındırma şekillerinin **daha fazla görülmesi beklenir?**

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

9. Haritaya bakarak aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

- A) I numaralı yerde falez oluşumu görülmektedir.
- B) II numaralı kıyıda delta olması gelgitin etkili olmadığını göstermektedir.
- C) III ve V arası kıyı setiyle kapatılırsa lagün oluşur.
- D) Yer şekillerinin uzanışı kıyıların şekillenmesinde etkili olmuştur.
- E) I ile II. yer arasındaki kıyı, diğer bölgeden daha sığdır.

10. Bir kıyıda kıyı oku, delta ve lagün gölleri görülüyorsa, bu kıyı ile ilgili olarak,

- I. Kıyı sahanlığı geniştir.
- II. Dalga biriktirmesi fazladır.
- III. Kıyıda gelgit etkilidir.
- IV. Kıyının girinti - çıkıntısı azdır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV